

TABOR

Posamezne številke:
redne Din — 50,
dodaj Din 1.—

TABOR izhaja vsak dan, razven
nedelje in praznikov, ob 18. uri z
44. umom naslednjega dne ter stane
mesечно po politi D 10.—, za izo-
seststvo D 18.—, dostavljen na dom
D 11.—, na izkaznice D 10.—
Inzerati po dogovoru.

Naroda se pri upravi TABORA,
MARIBOR, Jurčičeva ulica št. 4.

Posamezne številke: Ka-
redne Din — 50, ob no-
dodaj Din 1.—

UREDNIK: O. se nahaja v Mar-
boru, Jurčičeva ul. št. 4, I. nad-
stropje. Telefon intern. št. 276.
UPRAVA se nahaja v Jurčičevi
ulici št. 4, prithoje, dno. Tele-
on št. 24. ŠHS poštnoštevilni re-
gion št. 11.767.

Na naročila brez denarja se ne
vzame. — Rokopisi se ne vračajo.

Leto: III.

Maribor, četrtek 12. oktobra 1922.

Številka: 231.

Avstrija na novi poti.

Maribor, 11. oktobra.

Jutri se sestane avstrijski parlament, da razpravlja o največjem dogodku avstrijske politike: o pogodbi, ki jo je izdelala in izvedla Zveza narodov za gospodarsko - finančno rešitev Avstrije. Ob tej priliki bo kancelar dr. Seipel podal ekspozé o korakih, ki jih je storila vlada, da reši Avstrijo pred popolnim polomom. Dovolj je bilo govorice o avstrijskem bankrotu doma in na tujem; tudi če je veseli Dunajčan z gesto propalega barona, ki mu ne manjka duhovitosti in humora, ironiziral vsako akcijo, katere se je ponujala za rešitev njegove države, je bilo vendar od dne do dne bolj jasno, da na avstrijskih državnikih leži velika odgovornost, ki se ne da odpraviti z veseljaškimi gestami. Sedanji avstrijski kancelar dr. Seipel je nedvomno resen mož; njegove odločne volje in politične vestnosti ne bo mogel zanikati noben nasprotnik. — Dr. Seipel ima realen pogled na sedanje politične razmere in stavi svojo politiko na tla trdnih dejstev. To je v inozemstvu znano in zato so krognemu prelatu, ki vodi usodo Avstrije v njenih najtežjih dneh, vljudno odpirali vrata. Dr. Seipel ne bo mogel v svojem ekspozéu povedati nič drugega kakor to, da je treba računati za dejstva, ki se ne dajo izpremeniti. Da bo njegov ekspozé zadal na ostro kritiko, na to je bil pripravljen že v Ženevi, ko je v svojem sklepnem govoru opozoril, da bo sprejeta rešitev vzbudila v Avstriji malo odobravanja.

Avstrijsko vprašanje je stopilo z ženevske pogodbe v novo fazo. Avstrijci se morajo odvaditi lahkomišelnih gest in začeti smotreno gospodariti, če jim je kaj do boljših, normalnejših razmer. V Avstriji je nastala nezdružljiva atmosfera, ki je tudi onim, ki so hoteli delati trezno in realno, jemala voljo in veselje. Prva lela se je ena tretjina Avstrije opajala s sanjarijami o čudežnem povratku boljših časov, ki pridejo sami obsebi, brez dela in truda; druga tretjina se je zanašala na Habsburžane in tretja tretjina je eksperimentirala s socialističnimi doktrinami. Vse skupaj je bilo prazno, življenje je šlo svojo pot; draginja je rasla, politični hokus-pokus so se izjalovili in socialno-demokratska vlada je bila istotako brez moči kakor vse strankarsko-politične koalicije, ki so ji sledile. Geslo o združitvi z Nemčijo je pač podžgalo najširše mase; bilo je lepo na zunanji, pa prazno na znotraj. Za realizacijo tako dalekosežnega političnega programa ne zadostujejo domače politične sile; bilo pa je že v naprej izključeno, da bi se dali pritegniti kakoršnikoli zunanji činitelji. Povojna Evropa ima samo en osnovni program: utrditi svoje nove forme in doseči stabilizacijo ter uravnoteženje političnih in gospodarskih sil. V okvir tega programa spada tudi neodvisnost Avstrije v obliki, kot jo določa senžermenska mirovna pogodba.

Ta zunanje-politični program je sedaj zmagal nad nemško nacionalističnim sentimentalizmom in avstrijsko gospodarsko lahkomišelnostjo. Dr. Seipel je sprejel v Ženevi in sicer iz rok Zveze narodov, najidealnejše in najbolj pacifistične ustanove v sedanjem političnem svetu, sledeče rešilne pogoje:

Položaj v Beogradu.

S seje glavnega odbora demokratske stranke.

Beograd, 10. okt. (Izv.) Danes ob 4. uri pop. je pričela seja glavnega odbora demokratske stranke, katere se je udeležila velika večina odbornikov in 70 članov demokratskega poslanskega kluba. Sejo je otvoril podpredsednik minister dr. Krstelj, ki je v kratkih besedah očitel položaj, zlasti z ozirom na zagrebški kongres. Po verifikaciji pooblastil so govorili poslanec Ilija Šumenković (Srbijsanec) v prilog Davidovičeve skupine, dalmatinski narodni poslanec dr. Pribislav Grisogono v prilog Pribičevićeve struje. Nato je govoril narodni posl. dr. Pavle Čubrović (Srbijsanec), ki se je izrazil za stališče Davidovića in tovarišev. Za njim je povzel besedo narodni poslanec dr. Gregor Angjelinović, katerega govor je povzročil na zborovanju mnogo presenečenja, ker je prevladovalo mnenje, da bo zavzemal nevtrarno stališče. Dr. Angjelinović pa je govoril v prilog Davidoviću in zagrebškemu kongresu, kar je izzvalo pri pristaših Pribičevićeve skupine očitno nevoljo, ki se je izražala v pogostih medkliek. S svojim govorom je dr. Angjelinović znatno podprl Davidovičev položaj. Za Pribičevića sta nadalje govorila dr.

Ivan Novak iz Čakovca in poslanec Života Lazarević iz Beograda. Za govorom poslanca Grisogona je predlagal posl. Anastazijević, da se Davidovič kakor tudi Pribičević izrazita o vprašanju spora. Med precejšnjim hrupom so nato pristaši Pribičevića zahtevali, naj se o stvari izrazi najprej Davidovič, dočim so pristaši Davidovića predlagali, naj se kot prvi izjavi Pribičević. Končno je vstal Davidovič in izjavil, da ima povedati samo nekoliko besed: Odšel sem na zagrebški kongres, ker sem smatral, da je to potrebno za stranko in za državo. Izjaviti imam samo to in to je tudi vse, kar imam povedati.

Kakšen bo končni izid sedanjega zborovanja glavnega odbora demokratske stranke, se trenutno ne more presoditi, ker še niso dospeli vsi delegati.

Ostra nasprotja med Pribičevićem in Davidovičem? — Tendenciozne vesti.

Beograd, 10. okt. (Izv.) Nekateri listi poročajo, da je vsled nesoglasja, med obema skupinama Pribičevićeva skupina ob 7. uri zvečer zapustila dvorano. Koliko je ta vest resnična, trenutno ni mogoče ugotoviti. Zborovanje se nadaljuje danes ob 9. uri dopoldne.

Situacija na vzhodu.

Carigrad, 10. oktobra. (Izvirno.) Morska ožina pri Bosporu, ki je bila v nedeljo na povelje angleškega admirala radi kršitve določb v nevtralni coni po kemalističnih četah, popolnoma zaprta, je od danes naprej zopet odprta.

London, 10. oktobra. (Izvirno.) Ka-

kor se poroča iz Mudanije, je general Harrington izročil ismed paši predloge zaveznikov, kateri jih bo predložil angorski vladi. Odgovor se pričakuje danes ob peti uri popoldne.

Carigrad, 10. okt. (Izv.) Mudanski sporazum je bil danes podpisan.

NOVOSTI O POLOŽAJU.

Zagreb, 11. okt. (Izv.) O položaju, nastalem na zborovanju glavnega odbora demokratske stranke, poročajo »Novosti«: Kolikor je mogoče presoditi sedanji položaj in ga premotriti po dosedanjih razpravah, se more trditi, da je večina proti kakim izpremenbam sedanje strankine politike. Z ozirom na to kaže vse, da se bo spor poravnal z obširno kompromisno resolucijo. Za to poravnavo se trudi zlasti neka struja iz Srbije, ki sicer priznava upravičene argumente desnice, ki pa kljub temu ne bi hotela, da se obsodi Davidovič.

ČEŠKA VOHUNSKA AFERA.

Praga, 10. okt. (Izv.) »Češko Slovo« poroča, da je bil v Bratislavi aretiran brat zaprtega Nowakowskyja, letalski poročnik Juri Novakowsky, ker je v zvezi z brnsko špijonažno afero.

POLJSKA PRED VOLITVAMI. — STAVKA.

Krakovo, 10. oktobra. (Izvirno.) Vsi tukajšnji stavci so stopili v stavko, ker so lastniki tiskarn odbili njihove zahteve po 90% zvišanju plač. Danes ne izide noben list. Jutri izdajo skupen informativni list.

Varšava, 10. oktobra. (Izvirno.) Glasom poročil tukajšnjih listov so stopili uslužbenci telefonske centrale radi spora z vodstvom v stavko. Dopusčeni so samo uradni in časniški govori.

Varšava, 10. oktobra. (Izvirno.) Danes se je vršila v Katovicah prva seja šlezjskega deželne zbor. Zasedanje je otvoril ministrski predsednik Novak, ki je v nagovoru povdarjal, da bo vlada posvečala upravnemu aparatu vso pozornost ter da bo napram vsem državljanom čuvala strogo objektivnost.

REVOLUCIONARNA IRSKA.

Dublin, 10. oktobra. (Izvirno.) Irski uporniki, ki so bili zaprti v Mountjoyu, so skrivaj preskrbeli z municijo in orožjem ter so nenadoma napadli stražo. Po kratkem boju so bili premagani in ponovno zaprti. Pri tem je bil eden stražnik ubit in več vojakov ranjenih. Od ujetnikov ni nobeden ušel.

Z ANGLEŠKE POLITIKE.

London, 10. oktobra. (Izvirno.) Danes dopoldne se je vršila seja kabineta, na kateri se je razpravljalo samo o notranje-političnem položaju. Istočasno se je vršil v Downingstreetu sestanek voditeljev vseh strank in drugih odličnih osebnosti. Popoldne se je sestel v stanovanju Chamberlaina kabinetni odbor.

STAVKA POMORŠČAKOV V FRANCJI.

Bordeaux, 10. oktobra. (Izv.) — Stavka vpisanih pomorščakov je danes končala. Pomorščaki so pristali na nove pogoje, ki so jih stavili lastniki parnikov.

KOMUNISTIČNI PROCES V BUDIMPEŠTU.

Budimpešta, 10. okt. (Izvirno.) Budimpeštanski kazenski dvor je danes obsodil zasebnika Ernsta Lipsiča na 12 in pol leta ječe, 10.000 K globe in povračilo škode v znesku 300.000 kron. Lipsič je obdolžen, da je opravljal službo kurirja med dunajskimi in moskovskimi komunisti ter da je prišel v Budimpešto, da bi tam zopet organiziral komunistično stranko.

nost Avstrije, za njeno teritorialno nedotakljivost in gospodarsko svobodo, Avstrija pa jamči, da se ne bo z nobenim dejanjem odtujevala svoji suverenosti. Avstrija dobi pravico izdati do 650 milijonov zlatih kron državnih bonov, dočim ostale 4 države jamčijo za 80 odstotkov letne anuitete dotičnega posojila. Avstrijska vlada daje kot garancijo bruto dohodke od carin in tobačnega monopola. S tem posojilom bodi pokrit deficit za dve leti, v katerem času se bo avstrijski kredit dvignil iznova. Da se pa dvigne, mora avstrijska vlada: povišati železniške, telefonске, poštne in druge tarife, da se zniža budžetni primanjkljaj; izvesti notranje reforme, ki so potrebne za vzpostavitev budžetnega ravnovesja; predložiti parlamentu zakon, ki daje vladi pravico (pleius puvours), da sme izdajati v teku dveh let vse potrebne ukrepe. Hkratu se dunajska vlada zaveže sprejeti kontrolo generalnega komisarja Zveze narodov, ki bo stalno bival na Dunaju in nadzoroval gospodarjenje s posojilom do tistega časa, ko bodo avstrijske finance stabilizirane. Brez odobritve tega komisarja ne bo mogla vlada razpolagati s posojilom, ne sklepati novih posojil in ne izdajati novčanic. Garanti bodo imeli pravico potom svojih zastopnikov v kontrolni komisiji sklopiti o ukrepih, ki so bili izdani za sanacijo Avstrije.

To so v glavnem pogoji, ki na njih sloni mednarodni sporazum o Avstriji in ki diktirajo tej državi za dobo več let smernice njenega državnega gospodarstva in v nemali meri tudi smernice njene politike. Stranke so dobile gotove norme, ki jih bodo morale upoštevati — s primernim protestom, seveda, toda to je vseno. Avstrijska politika je posunjena na ono pot, po kateri hodijo druge nasledstvene države že izra prevrata sem. To je pot smotrenega konsolidacijskega dela, gospodarstve obnove s pomočjo racionalnega razpolaganja z lastnimi močmi. Bolj kot kdaj prej je Avstrija z ženevskim sporazumom navezana na svojo notranjo moč. Pogoji niso lahki in kuratelja ne more biti nikomur simpatična. Avstrijsko ljudstvo pa ima velike interese na tem, da se s to pogodbo okori in se čim prej reši neljubih, a potrebnih okov. Avstrijski sosede, kolikor pripadamo mednarodno-politični skupini Male antante, imamo odkritosrčen interes na tem, da se Avstrija konsolidira. To dokazuje sodelovanje Češkoslovaške. Kakorkoli se je nekoč tako ponosnim in gospodstvajelnim avstrijskim Nemcem težko sprijazniti z dalekosežnimi izpremembami okoli njih, je vendar zadnji čas, da se preorientirajo in spoznajo, da je njih bodočnost edinole v Srednji Evropi, osnovani na organizaciji politično-svobodnih, a gospodarsko koncentriranih držav.

Koroško pismo.

Na Koroškem, 9. okt.

Zadnjič sem poročal o solškem vprašanju, danes pa hočem seznaniti jugoslovensko javnost o potrebi narodne prosvete med našim slovenskim ljudstvom na Koroškem.

Nemci so nam na celi črti napovedali neizprosno boj. Med številnimi drugimi bojnimi organizacijami so osnovali tudi takozvani »Jugendbunde« (mladinsko zvezo), ki pa ni prav nič drugega, kakor postranka veja velenemške stranke. S svojimi natanko proračunanimi in umetno zastavljenimi parolami so takoj dosegli prve uspehe. Povsod so začeli ustanavljati

narodna pevstva društva, potom katerih zastupajo našo mladino. Ni pač težko pridobiti si mladino. Prehitro se zada navduši za lepe besede in malo pretnosti je treba, da zamori v nežni mladini čut do lastnega naroda in materinega jezika.

»Kdor prej pride, prej melje,« pravi stari pregovor in to so Nemci že od nekdaj razumeli. Toda nekaj še imamo, česar se Nemci še niso dotaknili. To so naše čitalnice. Toda čitalnice brez knjig nam ne morejo pomagati. Tudi slovenskih knjig ne dobimo, v Jugoslaviji pa si jih ne moremo nabaviti, ker nimamo zato nobenih sredstev; na drugi strani pa so valutne razmere za nas vedno slabše. Zato pa se obračamo na Vas tam preko meje, da nam pripomorete čim najhitreje do dobrih knjig. Mnogo knjig se valja po starih zabojih in omarah. Vam so, rekel bi za nič, za nas pa čisto zlato. Spomnite se nas sedaj ob obletnici nesrečnega koroškega plebiscita! Darujte knjige v koroške namene in imeli boste zavest, da ste izrgali vsaj eno žrtev nenasitnemu nemškemu žrelu. Naša mladina mora v najkrajšem času dobiti dobre, narodne knjige, ki bodo delovale kot protistrup zoper germanizacijo. Trudimo se, da ustanovimo v vseh naših krajih dramatična društva, za katera vlada med našimi ljudmi živahno zanimanje. Vedno povprašujejo po novih igrah; najbolj jim ugaja »Miklova Zala«. Pa tudi na tem polju se že pojavlja pomanjkanje. Kar smo imeli, smo že vse uprizorili. Zato naprošamo vsa jugoslovenska dramatična društva, naj po svojih močeh prispevajo za probudo našega življa na Koroškem. Za šolsko mladino prosimo pred vsem narodnih pripovedk in šolskih knjig, katerih nam najbolj primanjkuje. Slovenska mladina, spomni se svojih tužnih bratcev in sestrice na Koroškem. Podari svoje knjige po končanih študijah njim! Kajti če rešimo mladino, rešimo vsel!

Največje narodno delo pa vrše sedaj naša tamburaška društva. Žalibog so nam v našem (beljaškem) okraju tamburaška društva popolnoma razbili. Voditelja so radi srbske narodne himne zaprli, ostale člane pa razgnali. Naši fantje s hrepenjem pričakujejo vrnitev svojega vodje, da se zopet posvetijo narodnemu delu.

Mlada srca se obrnejo k onemu, ki si jih zna pridobiti. Zato: jugoslovenska javnost, pomagaj nam ob dvanajsti uri, predno klonemo pred vsenemskim navalom. Podpirajte naše tožavo do delo z dobrimi knjigami in godbenimi potrebščinami. Za našimi nasprotijki stoji vsa Nemčija.

Ali morete zahtevati od nas, da se sami branimo pred nadmočnim sovragom, brez sredstev in orožja? Same vas je strah, toda podkrepite z obilnimi darovi zavest, da tudi za nami stoji vsa jugoslovenska javnost od Karavank pa do Bitolja. Miko se bo storilo bratom Srbom in Hrvatom, ko bodo zopet prišli, da nam končno prinesejo svobodo, če bodo slišali pri nas

popivanje svojih narodnih pesmi, kakor jih slišijo v svoji domovini.

Naj ne ostane ta poziv glas vpijočega v puščavi! Spominjajte se nas ob obletnici koroškega plebiscita, ki nas je obsodil v tuji jarem. Zbirajte, zbirajte in zopet zbirajte. — Na Koroško bomo že sami spravili! Na plan, narodnjaki!

Op. ured. Darove sprejema tudi naše uredništvo.

Politične vesti.

* Fašisti pripravljajo napad na Rim. Zmaga skrajne leve na socialističnem kongresu v Rimu je povzročila po vsej Italiji, posebno pa med fašisti veliko vznemirjenje. Fašisti so pričeli z ogorčeno agitacijo proti socialistom. Fašistovski voditelj Musolini je izjavil, da bodo fašisti dne 4. novembra napadli Rim ter se polastili vlade. Dne 22. t. m. se bo vršil v Rimu velik fašistovski kongres; ob tej priliki se zberejo v Rimu fašistovska krda iz cele Italije, s katerimi se bo potem izvršila okupacija Rima. Po dovršenem prevratu se bo sestavil poseben odbor za »narodno rešitev«, ki bo prevzel vlado ter prosil kralja za odobritev in razpis novih volitev.

Dnevna kronika.

— Srednja kmetijska šola v Mariboru se bo po nalogu gospoda kmetijskega ministra otvorila v doglednem času, ako se prijavi dovoljno število kvalificiranih zanimancev za vstop. Pogoji za sprejem so bili že razpisani v raznih jugoslovenskih listih. Prošnje sprejema direkcija srednje kmetijske šole v Mariboru (vinarska šola) še do 20. oktobra t. l. Sprejemajo se tudi absolventi nižjih kmetijskih šol, ako napravijo pismeni in ustmeni sprejemni izpit iz učnega jezika (slovenskega ali srbohrvatskega), matematike, geometrije in fizike v obsegu, ki je predpisan za meščansko šolo ali za nižje štiri razrede srednjih šol.

— Opustitev orožniške postaje v Limbušu. Vsled redukcije je opuščena orožniška postaja v Limbušu. Občina Bistrica je dodeljena orožniški postaji v Rušah, ostale občine tega okoliša pa orožniški postaji v Studencih.

— Primorci, pozor! Prijava škode, prizadete našim državljanom v Primorju. Ministrstvo za socialno politiko je prevzelo nalogo, da zbere vse podatke, ki se nanašajo na škodo, katero so pretrpeli naši državljanji za časa vojne na ozemlju, ki je bilo po rapalski pogodbi zedinjeno z Italijo, kakor tudi na škodo, prizadeto našim državljanom na ozemlju italijanske okupacije vsled političnih represivnih mer in političnih izgradov. Oškodovane osebe, katere tega še niso storile, naj predložijo točno in vesno sestavljene sodne ali no lastnoročno podpisane priče overovljene in z vsemi dokaznimi podatki in listinami opremljene prijave najdlje do 15. oktobra t. l., in sicer za Slove-

nijo in za Hrvatsko in Slavonijo, Istro in Medjimurje dotičnim pokrajinskim upravam in Ljubljani, oziroma v Zagrebu, oddelek za socialno politiko, a v Srbiji, Črnigori in Vojvodini naravnost ministrstvu za socialno politiko.

— Planinski koledar za leto 1923 izide sredi novembra ter se bo razposlal vsem lanskim naročnikom. V slučaju, da je kateri spremenil svoje bivališče, ali če ne reflektira na koledar, naj blagovoli to naznaniti založništvu v Mariboru. Vsled pošiljanja na stari naslov in nesprejetja koledarja se ga je mnogo poizgubilo, kar je, ako se prišteje še številne sprejete neplačane izvide, pri sedanjih visokih cenah za tisk in poštnino, občutna škoda. Cena se je morala zvišati na 6.50 dinarjev, s poštno na 7 dinarjev, kar naj blagovoli vzeti cenj. naročniki na znanje. Upamo, da nam ostanejo vsi dosedanja naročniki tudi to leto zvesti in pridobijo mnogo novih odjemalcev med člani in nečlani, ker bi bili sicer vsled zadnjih neuspehov primorani smatrati letnik 1923 kot zadnjo izdajo.

— Vlada za Jugoslov. akademijo v Zagrebu. Ministrstvo za prosveto je dovolilo Jugoslovenski akademiji za znanost i umjetnost v Zagrebu 45.000 dinarjev subvencije.

— Uživanje pokojnin v inozemstvu je brez posebnega dovoljenja finančnega ministra nedopustno, ne glede na to, ali je prejemnik že pred preobratom živel na ozemlju, ki je sedaj za nas inozemstvo, ali se še le pozneje preselil tje. Delegacija ministrstva financ nas uradno obvešča, da morajo vse stranke, ki še nimajo tega dovoljenja, brez odlašanja prositi zanje, sicer jim bo daljnje izplačevanje mirovine ustavljeno — vsem brez izjeme. O tem naj tuzemski svojci in pooblaščenči obvestijo v inozemstvu bivajoče umirovljenec. Prošnja se vložijo, če je umirovljenec že v inozemstvu, pri kompetentnem poslanstvu, če pa še le namerava iti v inozemstvo, pa pri delegaciji ministrstva financ. Prošnja je treba natančno utemeljiti in ji priložiti a) dokaz o našem državljanstvu, b) mirovinski dekret in c) dokazilo, da je stranka za prebivanje v inozemstvu opravičena. Vsak drugačni postopek bo stvar samo zavlekel. Ako delegacija ministrstva financ ne prejme do konca tekočega leta obvestila finančnega ministrstva, da je uživanje mirovine v inozemstvu dovoljeno, bo izplačevanje mirovine ustavljeno. Zato naj se vsak pohiti.

— Naknadno izplačilo razlike podpor zavarovancev pri poslovalnicah Okrožnega urada za zavarovanje delavcev. Imenovani urad nas naproša za objavo sledečega poziva: Pozna objava zakona o zavarovanju delavcev je imela za posledico, da se je dostava razglasov in tiskovin delodajalcem za nanovo prijavo njih uslužbencev v svrhu njih uvrstitve v nove mezdne razrede zavlekla. Vsled tega je mogoče, da so posamezni člani, ki so po 1. juliju t. l. oboleli, pa ob času obolenja še niso bili uvrščeni v nove mezdne raz-

rede, prejemali oz. še prejemajo podpore po prejšnjem zakonu, oz. po nižjem mezdnem razredu. Okrožni urad poziva vse dotične zavarovance, da priglasijo svoje tozadevne zahtevke usno ali pismeno pri pristojnih poslovalnicah do najpoznejše konca tega meseca. Ker je ob petkih, sobotah in ponedelkih običajno velik naval na blagajne, se je obračati do poslovalnic le ob ostalih dneh tedna.

— Sprejem gojencev v vojno godbeno šolo. Pri zadnjem sprejemanju dečkov v vojno muzično šolo v Vrhu se je odklonilo vse one, ki so dopolnili že 14. leto. Sedaj pa nam je vodstvo vojne muzične šole sporočilo sledeče: Starostne meje 14 let ni jemati tako natančno, izjeme se dela do 15 leta ter bomo vse te sprejeli. Ako pa kak deček že nekoliko igra instrument violino, violončelo, violo ali karkoli družnega, ta ko da ima že pojem o glasbi in notah ter se z glasbo eno do dveh ali več let peča, tega pa bomo sprejeli tudi, če ima že 15 do 17 let. Takoj nam pošljite deco, ki se je že prijavila in ste jo radi starostne meje zavrnili. Potem pa prišnite zbirati nove dečke in ko se jih bo nabralo primerno število jih odpravite sem k nam. Prednost naj imajo sirote, a pošljete lahko tudi drugo deco, ki ima veselje do glasbe. Po teku treh let oddamo deco k godbam, a one, ki imajo muzikalno predizobrazbo, že poprej. Letos oddamo devetdeset naših gojencev godbam ter bodo imeli tam prav ugodna mesta z mesečno plačo od 1000 do 1600 Din., ter so na ta način v mladih letih pri dobrem kruhu. Dečki iz mariborskega sodnega okraja, katerih starost in sposobnost odgovarjajo gorenjim zahtevam in ki žele obiskovati to šolo, naj se zgledajo do 8. nov. t. l. v predpoldanskih urah v pisarni Strossmajerjevi ulici št. 26, oni iz ostalih sodnih okrajev pa pri pristojnih krajevnih zaščitah, kjer dobe vse potrebne informacije. Seboj naj prinesejo sledeče dokumente: 1. Krstni list, 2. domovinski list, 3. zadnje šolsko znanilo, (da je dovršil najmanj 4 razr. ljudske šole), 4. izjavo staršev ali varuhov (s potrdilom nadvarstvene oblasti, da dovoljuje vstop v šolo), 5. pravstveno izpričevalo. Vse reflektante bosta preiskala vojaški zdravnik in vojaški kapelnik v našem uradu na dan, ki ga bomo določili in pravočasno objavili. K tej preiskavi morajo priti priglasenci na svoje stroške in se v slučaju, da jih zdravnik in kapelnik odklonita, tudi na lastne stroške vrniti. — Državna okrožna zaščita dece in mladine v Mariboru.

— Štorklja na vozu. Nekaj delavka iz Ljubljanske okolice se je minulo nedeljo peljala z vozom v Ljubljano, v porodišnico. Toda štorklja se je zelo mudilo in ni čakala, da bi prišla v porodišnico, temveč je kar med potjo opravila svoje delo. Matj in otrok sta bila oddana v bolnico.

— Draga šala. V Grubišnompolju je napravil pop Markovič pri nekem grotu šalo, katero je skoraj poplačal z življenjem. Na potu domov se mu je strlo

B. Borko:

Pesnik ruske stepe.

(Ob 80 letnici smrti A. V. Koljceva).

(Dalje.)

I. 1881. so izšle prve Koljcovove pesmi v moskovskem listu »Listok«. Ob istem času se je seznanil s sinom voroneškega grajščaka N. V. Stankjevičem, dijakom moskovske univerze, ki do tistega časa ni gojil nobenih stikov s Voronežani in ni poznal živinskega trgovca-poeta Stankjeviča je poslal nekaj Koljcovih pesmi v Petrograd, kjer so izšle v »Literaturnoj Gasetje«. Hkratu je pripomogel, da je »Aleksiej Vasiljevič izdal še istega leta prvo knjižico svojih »stihotvorenijs«. Knjižico je dobil v roke sloviti Bjelinskij in epikal o nji zelo laskavo oceno, ki je opozorila vse literarne kroge in tudi širše čitajoče občinstvo na neznanega pesnika iz Voroneža. Prihodnje leto je Koljcov potoval v Moskvo in Petrograd, kjer ga je Stankjevič seznanil s literarnimi celibritetami, zlasti pa z Bjelinskim in Zukovskim. Povsod je bil prijazno sprejet in v tistih časih so rekli, da so ga počastili tudi najvišji ljudje (z dvora) s stiskom roke in s pri-

jaznim pogledom. Turgenjev ga je v svojih literarnih spominih očrtal kot skromnega, nelepega človeka, ki je v »kružoku« Zukovskega sedel v pozni nižnjega deželana, vedno pripravljen na globoki poklon, hkratu pa prisluškajoč z vso spoštljivostjo duhovitim razgovorom. Poznalo se mu je, da mu duša uprav pohlepo sreblja sijaj vnaenje lepote in iskrenje duhovitosti, ki ga je obdajalo kot neznanški kontrast njegovi preprosti voroneški okolici.

Pesmi A. V. Koljceva so prinesle v rusko poezijo dih step in polj, vasi in cest, zgodev tako naravno in resnično, da je bil dojem neposreden, kakor da res poslušas kosce v travi in ko da ti stepni veter res buta ob okna. V tistih letih so izhajale najboljše pesmi Zukovskega, Lermontova, Puškina in drugih poetov evropske šole in visoke izobrazbe. V pesnih Koljceva ni bilo ničesar naučenega, povzetega. Njegova Mentorja Serebrjanskij in Stankjevič sta ga naučila zgolj najosnovnejših pravil pesništva in mu za silo izboljšala jezik in stil; pa tudi tu ni bil Koljcov najboljši učenec. Najbolj se mu uspele pesmi, ki niso stisnjene v rime; tako je bil Koljcov najbližje narodni poeziji, in ker ga prištevamo med li-

terarne pesnike, je bil v dobi brezhibne forme in korektne formalnosti prvi ruski vers-librist. Iz neposrednega vira so izvirale njegove pesniške emocije in zato jim je bil izraz istotako neposreden in enostaven. Koljcov je bil kakor kmet, ki hodi v jutranjem polmraku po svoji grudi in poje zemlji, polju, solncu in škrjančkom. Ruska šalonska družba je čutila osveženje, ki je velo iz teh poezij; vdihavala je vonj mehke ruske prsti, poslušala je šum vetra v stepnih travah in videala mužika v nekaki idealni luči. Koljcovu je sledil v poznejši dobi I. S. Turgenjev, ki je s pripovedniško silo svojega genija razsvetlil rusko vas in zajel široke poteze ruskega pejzaža.

Poslušajte muziko, ki zveni z mestoma nepravilnih, jezikovno nedovršenih, a večinoma neposredno doživljenih Koljcovovih pesmi:

V širokih stepah

Dona tihovala

Zelena trava

Davno skočena;

Na selje kosci

Davno ženjatsja,

Tolko njet ego

Jasna sokola...

Nekatere pesmi so tako mehke in melodiozne, da bi se dale zapeti na napev ukrajinskih narodnih popevk. Koljcov je čist lirik, čistejši nego njegov škotski tovariš kmet Burns. So pesmi, ki so že nekoliko rafinirane, a njihov osnovni ton je še vedno enostaven in neprisiljen. Med te spadajo n. pr. »Glaza« (Oči), ki se začneta:

Pogubili menja

Tvoji črni glaza;

V njih ognen nezemljot

Žarče solnce gorit!

Sicer je bila njegova erotika ozko spojena z motivi iz prirode; zanjica toži in hrepeni v daljavo; kosce sredi visoke trave vzdihuje po dekletu. V opisu prirodnih lepote se ne poslužuje duhovitih metafor. V poznejši dobi je hotel iti nekoliko dalje in je v preproste »dume« zapletel naučene refleksije, s čimer pa ni uspel. Njegova življenjska filozofija je ozka, a zato preživljena in ljubavna boli so mu skalile srce; greha — nesreča, to je summa filozofije prirodnega pesnika, ta modrost zveni tudi v narodni liriki.

(Konec prih.)

Mariborske vesti.

Maribor, 11. oktobra 1922.

šolo pri vozu. Radi tega je nameraval prenočiti pri svojem prijatelju na Kulmerovem dvoru. Potrkal je na vrata ter zahteval, naj se mu odpre. Grof je mislil, da so zunaj razbojniki ter je na ponovno zahtevo odgovoril, da bo na streli, če se ne odstranijo. Pop se je hotel pošaliti ter mu je zaklical: »Le streljaj, a nas je več!« Na te besede je grof res ustrelil parkrat skozi okno ter zadel popa in njegovo služkinjo, ki je ostala na mestu mrtva, dočim je pop sam težko ranjen.

— V madžarskih zaporih. Te dni se je vrnil iz Madžarske trgovski agent Palzović iz Zemuna, ki je prijavil našim oblastem, da so ga Madžari na meji zaprli, kljub temu, da je imel svoje potne listine popolnoma v redu. V zaporu v Segedinu so ga držali več dni. Tam je zaprtih več naših državljanov, med njimi tudi par jugoslovenskih vojakov obmejnih posadk, ki so jih ob meji napadli in zaprli. V zaporu jim prigovarjajo, naj stopijo v madžarsko vojsko, v nasprotnem slučaju pa jim groze, da jih bodo obsodili na smrt in slično. Naše oblasti so podvzele potrebne korake, da oslobode naše državljane in preprečijo tako postopanje madžarskih oblasti.

— Izseljevanje v Turčijo. Iz južne Srbije poročajo, da se vrši med tamšnjimi Turki živahna agitacija za izseljevanje v Turčijo. Agitacija vodijo Kemalovi agentje, ki stavljajo Turkom razne zelo vabljive obljube. Mnogo turških družin se že pripravlja na izselitev.

— Novi madžarski bankovci. Madžarsko finančno ministrstvo je izdalo nove bankovce po 25.000 K ki imajo napis v madžarskem, nemškem, rumunjskem, slovaškem in srbohrvatskem jeziku.

Dopisi.

Obmejne šolske razmere v marenberskem okraju so neznosne. Višji šolski svet v Ljubljani je sicer sklenil namestiti v tem okraju najboljše moči, a do danes je še mnogo mest ob meji praznih. Sv. Primož, Remšnik, Kapla, Sv. Ožbalt so naše postojanke, ki čakajo na redne šolske razmere. Najboljše je na Kapli, kjer je krasna nekdanja nemška 4 razrednica brez moške učne moči, brez šolskega voditelja; učiteljica že eno leto začasno vodi in oskrbuje šolo sama. Na razpolago so stanovanja za voditelja in 2 učni moči, 3 krasnih družinskih stanovanj, a učiteljev ni. Povsod v okraju se je že pričel reden pouk le na naši skrajni obmejni točki čaka 200 otrok na nove učne moči. Tudi pri Sv. Ožbaltu in v Remšniku manjka po 1 učna moč. — Prosim, da se vendar pristojne oblasti energično zavzamejo za naš obmejni okraj in od Višjega šolskega sveta takoj izposlušajo namestitev najino potrebnih učnih moči v obmejnem ozemlju. Morebiti se pa najdejo idealisti, ki bi se prostovoljno podali v obmejno službo? Oglasiti se je pri okr. šol. nadzorniku g. Grmovsku v Slovenjgradu, ki daje natančne informacije.

Zidanmost. V nedeljo je bil v železniškem vozu na progi Zidanmost—Maribor okrađen potniški spremljevalec Darovjin Vugrinec iz Koprivnice za 30.000 K. Sumljiv tatvine je neki Ljuba Milič, s katerim je bil okrađen v družbi in ki je med potom izginil.

Zidanmost. Ko se je v nedeljo zvečer vračal tukajšnji poštni uradnik T. okoli 11. ure domov, sta ga dva neznanca brez vzroka od zadel s palicami napadla, ter ga na obeh nogah poškodovala. Orožništvo je uvedlo preiskavo.

Loka. Naš »Gasilni dom« je pod streho. Vihralo so na stolpiču nar. zastave. Zahvalujemo se vsem dobrotnikom kakor tudi vsem gostom, ki so nas pri prireditvi vinske trgateve posetili.

Objave.

§ Vinsko trgatev z raznimi zabavami in plesom priredi gostilničar Reiningger v gostilni v Poliški vasi. Prirediljeno je za izborna vina in dobro kuhinjo. Vstopnine ni. Začetek ob 8. uri popoldan.

m Mariborčan zmagalec na konjski dirki v Beogradu. V ponedeljek so se vršile v Beogradu velike konjske dirke. Zmago je odnesel potporočnik Peter Šeruga, Slovenec iz Maribora, bivši narednik-vodnik 5. dragonskega polka v Mariboru. Po dirki ga je poklonil kralj v svojo ložo in mu poklonil zlato dozo, okrašeno z briljanti ter se dalje časa ž njim razgovarjal. Razen tega mu bo kralj poklonil konja iz dvorskih hlevov.

m Nadaljevanje 6. redne seje občinskega sveta mariborskega se vrši v petek, dne 13. t. m. ob 19. uri v mestni posvetovalnici.

m Sedanja draginja in mariborska »Straža«. Prejeli smo in priobčujemo: Ponedeljkova »Straža« je polna napadov na mojo osebo, ker sem pri zadnji občinski seji odgovarjal na neopravičene napade g. dr. Vestovška, ter imenoval ta izvajanja kot lažnjiva. »Straža« omenja tudi, da me je prof. Vestovšek razkrinkal pred celo hišo. Taka ironija, da je večje ni treba. Hvala Bogu, imam še vedno tako čisto vest, da me sploh nikdo ne more razkrinkati, zato nikdo nima vzroka, da bi me branil. Ker pa sem kot trgovec smatral, da je zadeva zaradi šolskih knjig pri občinski seji neumestna, nisem hotel gospode od klerikalne stranke blamirati. Da pa me že »Straža« izziva in pod vsako kritiko nesramno napada, hočem pojasniti predvsem javnosti, potem tudi »Straži« in vsem tamkaj zainteresiranim gospodom sledeče: Kakor je gospodom okoli Cirilove tiskarne in tudi vsem drugim merodajnim faktorjem znano, so bile ravno klerikalne založbe, to je Katoliška knjigarna v Ljubljani in Mohorjeva tiskarna v Prevaljah tiste, ki so svojo staro zalogo šolskih in drugih knjig ob letošnjem šolskem letu, podražile kar do 200%. O tem se je pisalo mnogo v raznem časopisju, in tudi kupci so izrekli svojo nevoljo. G. prof. Vestovšek kot vnet zagovornik in propagator Cirilove knjigarne naj se tudi prime za nos, kajti Cirilova tiskarna letos ni bila med častnimi prodajalci in ne morem reči, da je res bila po ceni. Znano je vsem, da je Kržičeva Zgodovina stala tamkaj 60 kron, drugod le 40 kron. Risalni sklad tamkaj 60 kron, drugod pa le 36 kron. Tako so bile razne šolske potreščine kakor tudi šolski zvezki v Cirilovi knjigarni veliko dražji kakor drugod in to se še danes govori po mestu. Ako bi hotel biti hudoben, omenil bi še laliko marsikal. Pa ni potreba, ker v svoji trgovini imam toliko opravka, da sploh nimam časa za konkurenco. Sodbo o tem pa prepustim vsem ubogim dijakom in starišem, koje kliče zadnja »Straža«. Črtilovi knjigarni na pomoč. Reči pa moram, ako si Cirilova knjigarna ne boče našla drugega načina reklame, kakor slične zelo zastarele in neokusne napade po svojem časopisju, potem ni treba imeti nobenemu trgovcu strah pred konkurenco, kakršna je ta. V. Weisl.

m Winteri. Znan eksperimentalni psiholog Rudolf Winteri priredi v petek dne 20. oktobra v Götzovi dvorani predstavo. Predprodaja vstopnic pri Zlati Brišnikovi v Slovenski ulci in Höferju v Šolski ulici.

m Veselica drž. policijskih nameščenecv je sijajno uspela. Cenjenim damam ki so sodelovale in cenj. gospodičnam, koje so pripomogle pri prodaji cvetlic, gosp. N. Vahterju, trgovcu v Gosposki ulici za njegov trud in brezplačno res sijajno okrašenje dvorane, kakor tudi godbenikom in pevcem glasbenega društva »Drava« ter vsem, ki so s prispevki in svojimi posetom izkazali naklonjenost policijskim nameščencem, se najiskreneje zahvaljuje odbor.

m Družabni večer oficirjev mariborske garnizije. Častniki tukajšnje garnizije prirede v soboto dne 14. t. m. ob 20. uri družabni večer v Narodnem domu. K prireditvi so vabljeni vsi prijatelji oficirskega zbora. Osebe, ki bi se želele udeležiti večera, se naj obrnejo na znane jim častnike, da jih pravočasno, to je do četrtka, 12. t. m. opoldne prijavijo.

m Ustavitel električnega toka. Mestno električno podjetje sporoča, da ostane v nedeljo dne 15. oktobra t. l. celo omrežje mesta, radi čiščenja postaj, od 7 ure zjutraj do 12 ure dopoldan odklopljeno.

m Za prvi letnik srednje kmetijske šole v Mariboru se potrebujejo honorarni učitelji (profesorji) za sledeče predmete (v oklepaju je navedeno število tedenskih ur v prvem odnosno drugem semestru): slovenski in srbohrvatski jezik (2 do 2), tuji jezik (francoski ali nemški, zbira učence, 2 do 2), geografija (2 do 2), matematika (1—3), fizika z meteorologijo (4—2), kemija z agrokemijo (4—4), zemljištevstvo (0—2), risanje (3—2), mineralogija s pedologijo (2—2), botanika (3—2), zoologija (3—1), narodna ekonomija (0—2), stenografija (neobligatno 1—1), petje (neobligatno 1—1.) Gg. profesorji, ki bi mogli in hoteli predavati svoje predmete v navedeni šoli, naj to nemudoma javijo pismeno direkcciji kmetijske šole v Mariboru (vinarska šola).

m Velika kavarna. Najmodernejša kavarna v Sloveniji. Na razpolago tu in inozemski listi. Eleganten Bar. — Dnevno koncerti.

m Seznam izdanih koncesij v mesecu sept. 1922. Kokoschinegg Jeny, Majstrova ul. 23, agentura s tekstilnim blagom. Krstan Vinko, Aleksandrova c. 18, trg. z mešanim blagom na drobno. Grčić Marija, Koroška c. 49, trg. z lesom in premogom. Pavič Juraj, Koroška c. 13, trg. z munufakt. na drobno. Penko Ivan, Stritarjeva ul. trg. z meš. blag. na drobno. Lajšič Marija, Jezdarska ul. 5, sejmarnstvo za galant. in munufakt. blag. Kovačič Marija, Meljska cesta 55, trg. z stroji. Omerzu Julij, Koroška cesta 84, trg. z mešanim blag. na drob. Brumat Franjo, Aleks. c. trg. z man. blag. na debelo in drobno. Frühauf Josipina, Aleks. c. 39, šivilja. Podgoršek Franc, Slovenska ul. 7, trg. z pleteninami in bandažnimi predmeti. Filipič Martin, Koroška c. 53, mesar. Wagner Verbonig Ivan, Vojašniška ul. 2, agentura v lesni stroki. Eylert Ernest, Kacijanerjeva 9, ključavničarska obrt. E. Leinkauf in Eichorn E. Aleksandr. c. 55, spedičija. Obradovič Božidar, Zrinjskega trg 6, trg. s sadjem na drobno, Marko Franc, Koroška c. 39, sejmarnstvo z gorkimi klobasami in krubom. Mohar Leon, Glavni trg, mesar. Skladiščno in opr. d. d., Aleks. c. 61, spedičija podr. Maribor.

Narodno gledališče.

Repertoire:

Sreda, 11. okt. Zaprto.
Četek, 12. okt. »Baron Trenk«, izv.
Petek, 13. okt. ob 15. uri »Revizore«, dijaška, izv.

—o—

»Baron Trenk«. Jutri dne 12. okt. se vprizori v tuk. gledališču znanega komponista bivšega ravnatelja zagrebške opere Srečka Albinija. Nedvomno je zelo melodična glasba »Barona Trenka« publiki najprijetljivejša in najpopularnejša. Omenimo tudi, da bo prisostvoval premieri najbrže skladatelj sam, ki biva sedaj v Zagrebu. Ker so troški za opremo te opere (kulise, kostumi) zelo veliki, je bila uprava primorana cene nekoliko zvišati.

Točnost. Ponovno opozarjamo cenj. občinstvo, da se prično vse gledališke predstave točno ob 19½. Zato prosimo cenj. občinstvo, da prihaja k predstavam točno, ker s poznim prihajanjem zelo moti pravočasno dospelu publiko in igralce. Pri operah oz. operah biljeterji ne bodo puščali občinstva med overture na prostore, pač pa šele po končani overturi, da ne bo neprestanega ropotanja, ki se je razpaslo v zadnjem času že do viška.

Kultura in umetnost

x Večer dramatičnih plesov gđ. Valerieje Kratina, ki se je vršil sinoči v Narodnem gledališču, je zopet enkrat napolnil gledališko dvorano. Svetovnoznana umetnica je doživela v Mariboru popoln uspeh. Občinstvo je burno pohvalilo vsako točko in jo večkrat klicalo na oder. Posebno so ugajali plesi »Veter«, »Trol«, »Norec« in »Odaliska«, uspela pa sta tudi dva komada brez glazbe. Posebno moč je pokazala umetnica v izražanju komike. Čutilo pa se je, da ni bil pravi tempo, kar je plesalko motilo (spremljevalec na klavirju je bil g. Balatka iz Ljubljane). Čudili smo se, da ni bilo nikogar

ki bi svetovnoznano umetnico nagradil če treba tudi s skromnim šopkom, ki bi ga ponesla kot spomin na Maribor.

x Ljudska univerza v Mariboru bo začela prihodnje dni z rednimi predavanji. Priglasenih je več predavateljev. Gospodje, ki se zavedajo važnosti predavanja za ljudsko prosveto in bi hoteli sodelovati pri tej važni kulturni akciji, naj se oglase pri tajništvu. V bližnji dobi priredi Ljudska univerza že lansko l. zasnovani tečaj za smoteno izobrazbo v srednješolskih predmetih.

Mednarodni šahovski turnir v Toplicah. Dne 6. t. m. se je igralo peto kolo. Reti porazi dr. Tartakoverja; partije Spielmann — dr. Farrach, Maroczy — Wolf, Johner — Teichmann, Kostić — Mieses so ostale remis, prekinjene ste bili partiji Rubinstein — Grünfeld in dr. Freybal — Sämisch. Stanje po 5. kolu: Reti in dr. Tartakover 4, Spielmann 3½, Grünfeld 2½ (1), dr. Tarrasch in Teichmann 2½, Rubinstein 2 (2), Johner, Kostić in Mieses 2, Wolf 1½, dr. Freybal 1 (3), Maroczy ¼.

Dne 5. t. m. je bil končan glavni turnir, ki se je igral v 4 skupinah z po 4 udeleženci. Prvo nagrado in mojstrstvo v šahovski zvezi češkoslovaške republike si je pridobil dr. Thauhofer (Dunaj), drugo Gilg, tretjo Gröger in četrto dr. Scholze.

Dne 7. t. m. je bilo igrano šesto kolo. Igralo se je energično na zmago, niti ena partija ni končala neodločno. Senzacija dneva je poraz Retija. Porazil ga je Wolf. Vodstvo je prevzel zopet dr. Tartakover, ki je premagal dr. Tarrascha. Spielmann je premagal dr. Freybala, Rubinstein Johnera, Grünfeld Sämischa, Kostić Teichmanna; Maroczy je dosegel danes prvo zmago, porazil je Miesesa. Stanje po šestem kolu: dr. Tartakover 5, Spielmann 4½, Reti 4, Grünfeld 3½, Rubinstein 3 (2), dr. Tarrasch, Teichmann in Wolf 2½, Johner 2 (1), Sämisch 1½, Maroczy in Mieses 1½, dr. Freybal 1 (3).

Podpirajte Jug. Matico!

Trgovina, obrt in industrija

t Nova naredba o prijavi zalog življenskih potrebščin. Ministrstvo za socialno politiko je izdalo glede prijave zalog, ki je predpisana po členu 2 pravilnika k zakonu o pobijanju draginje z dne 2. oktobra dopolnilno naredbo po kateri se ima za sedaj prijavljati samo zaloge sledečih predmetov: pšenice, koruze, ječmen, oves, pšenično moko in sicer ločeno krušno moko in moko za kruho, dalje koruzno moko otrobe in kokalj. Prijave imajo izvršiti trgovci, trgovska skladišča, prometna podjetja, banke in denarni zavodi po sebeh za vsak naštet predmet, koliko je zaloge proste za prodajo, dalje koliko je že prodano in komu, in končno koliko ima pri kom drugem trgovcu v zalogi. Mlini morajo razen teh podatkov še navesti koliko je v mletju in z koga se melje. Zveza gremijev opozarja vse zainteresirane kroge na to važno naredbo, ki je sicer za toplotno prijavo dospelala nekoliko prepozno, ker poteka z 10 okt. prijavni termin.

Gospodarstvo.

BORZA.

Curli, 11. oktobra. (Izvirno.) Pred borza. Pariz 40.27, Zagreb 2.04, London 23.65, Berlin 0.195, Praga 18.60, Italija 22.75, Newyork 534.75, Dunaj 0.0073, žig krone 0.00 sedem osmink, Budimpešta 0.21, Varšava 0.055, Sofija 3.45.

—o—

g Produktna borza v Novem Sadu, 9. oktobra: pšenica: 335—338; ječmen: 300—305; oves: 255—260, koruza: 308—310; fižol: 330—325; moka: št. 1 508; za kruho: 478, krušna št. 6 428 otrobi: pšenični 165; mast: svinjska 80; zelje: glavno 100; orehi: bosansk 525; čebula 300. Tendence nestalna.

g Duhan v Macedoniji obeta letos deloma celo boljšo žetev, kakor lani, tako glede količine, kakor kakovosti. Posebno bogata in izvrstna bo žetev v okrajih Metarasa, Kijanija in Lavarosa.

g Odgoditev vinske razstave v Beogradu. Vinska razstava za celo državo, ki bi se imela vršiti meseca oktobra v Beogradu, je radi finančnih težkoč odgodena do marca prihodnjega leta. Srpsko Poljoprivredno Društvo ne razpolaga z dovoljnimi sredstvi, ter se ni našlo primerne zgradbe, kjer bi vsaka v pošten prihajajoča pokrajina dobila primeren oddelek za razstavo svojih vin. Upati je, da bo ministrstvo za poljedelstvo priskočilo na pomoč ter omogočilo to velepomembno in važno razstavo.

Darujte za 'Sklad otroške bolnice' v Mariboru.

Tržne cene

dne 1. oktobra 1922. (Cene v dinarjih).

1. Meso: Govedina I—III 16—12, sveži jezik 15—, vampi 5—7, pljuča 5—, ledvice 15—,

gobec —, možgani 15—, parkli 6—, vime 12—, loj 15—, Teletina I—II 16—17, jetra 16—, pljuča 16—, ledvice —, Svinjetina: prašje meso 22-50, šalo 37-50, čreva mast 30-00, pljuča 8—, jetra 12—, ledvice 20—, glava 18—, noge 7-00, slanina sveža 30—37, papricirana 39—, prekajena 39—, mast 41—, prekajeno meso 32-50, prekajene noge 7—, prekajen jezik 31—, prekajena glava 13—, Drobnica: Kostrunovo meso —, jagetina —, kozje meso —, kozlički —.

2. Klobase: krakovske 41—, debrecinske 24—, brunšviške 21—, pariške 20—, posebne 20—, safalade 20—, hrenovke 23—, kranjske sveže —, prekajene 4—5, meseni sir 20—, poljske salame —, pretisnjen klobase —.

3. Konjsko meso: I 8—, II 7—.

4. Kože: konjske, komad 125—, gove 17-50, telečje 20—, svinjske 0—, usnje gornje 125—150, podplati 125—.

5. Perutnina: Piščanec majhen 16—, večji 30—, kokoš 37-50, raca 20—25, gos 40 do 45, golob 8—, zajec domač (majhen) 8—, zajec domač (večji) 17—.

6. Divjačina: Zajec komad 125, srne kg —.

7. Riže: Karpi —, belice 6—, šenke —, žabe (komad) —, raki (komad) —.

8. Mlečni izdelki: mleko (liter) 2-75 do 3—, surovo maslo (kg) 40—, čajno maslo 48—, maslo —, sir ementalški 115—, pol-

ementalski 60—, trapistni 30—35, grojerski 40—, tilsitski 40—, parmezani 125—, sirček (komad) 4—6, jajca (komad) 1-25—1-50.

9. Pijača: Vino novo 10—14, vino staro 10—12, pivo 4-75—5-50, stekl. pive 2-75, žganje 30—40.

10. Kruh: Bel (kg) 7-50, črn 6-50, ržen —, zemlja (4½ dkg) komad 0-50, mlečni kruh —.

11. Sadje: Jabolka 2—3, marelice 0—, breskve 3—, hruške 4—5, slive suhe —, li-mone (komad) 0-75—1-50, mandeljini 50.

12. Specerijsko blago: Kava I 52—, II 35—42, kava pražena I 60—, II 50—, riz 9—12, sol 4-50, poper cel 40—, poper mlet 35-50, paprika 50—, testenine 9—14, sladkor v kristalu 19—, sladkor v kockah 20—, kvas 17-50, škrob pšeničen 12—, rižev 25—, kis navadni (liter) 1-50, vinski 3-00, olje namizno 28—, bučno 40—, spirit denat. 15—, mlijlo 16—17.

13. Zito: Pšenica 5-00, rž 4-50, ječmen 4—, oves 4—, koruza 4-50, proso 4-50, ajda 4—, fižol navadni 5—, fižol rajni 4-50, grah —, leča 15—.

14. Mleški izdelki: Pšenična moka 0 7-75, 1 7-50, 2 —, 6 6-75, kaša 6-50, ješprenj 6-25, otrobi 3-00, koruzna moka 5-00, koruzni zdrob 6-50, pšenični zdrob 8-50, ječmenova moka —, ajdova moka 1 9-50 2 8—, ajdova kaša (liter) 0—, ržena kava 10—15—, cikorija 17—.

15. Krma: Seno sladko 215—225-00, seno kislo 260—, otava —, detelja —, ovsena slama 137—150-00, pšenična slama —, ržena slama — (za 100 kg).

16. Kurivo: Drva trda 175-00, mehka 140— (za m³), premog, trboveljski 40-50, velenjski 26-50, ogije 1-50, koks 1-75 (za 100 kg), petrolej 7—, bencin 20—, karbid 400, sveča 15—.

17. Zelenjava in podzemljice: salata glavna (kg) 1—, strucnata —, endivija 1-50, zelje zgodno komad 4—5, karfiola (komad) —, špargelini sopek —, paradizniki 2-50, kumare komad 1-25—4—, jedilne buče komad 2-50—3—, grah luščen (liter) 4—, fižol v stročju kumek 1—, peteril sopek 0-25, zelena sopek 0-25, čebule 5—7, cesen 10, pora (komad) 0-25, korenje vrtno 0-25, zelenjava za kuho (šopek) 0-25, rdeča pesa (komad) 0-25, koleraba podzemljica (komad) 0-50, krompir zgodnji (kg) 2-25 do 2-50.

Ljudska knjižnica

Narodni dom, I. nadst.

posluje ob nedeljah od 1/2 10.—1/2 11. ure in ob četrkih od 1/2 19.—1/2 20. ure. Mladinski oddelek ob sobotah od 18. do 19. ure.

Bernhard Kellermann:

PREDOR.

Roman.

(Dalje.)

(66)

Mala sežigalnica mrličev od Mac Cityje vstran je poslovala dan in noč. Svečeniki raznih ver in sekt so se uslužili in izmenoma opravljali žalostne obrede. Skozi mnoge noči je bila mala sežigalnica v gozdu razsvetljena, kakor da je v njej dnevna svetlina, pa so v veži se zmerom stale brezkončne redi lesenih krst.

Samo pri razkrsnem vrtnem stroju so našli štiri sto osemdeset mrtvih. V vsem je katastrofa pogoltnila dva tisoč osem sto sedemnaest človeških življenj.

Ko so razbitine vrtnega stroja pospravili vkraj, se je iznenada pokazalo zevajoče brezno: svedri so bili načeli ogromno votlino. Ko je vanjo posvetilo obsevalo, se je pokazalo, da je široka blizu sto metrov: višina je bila majhna; kamen je potreboval tri in pol sekunde, da je plesnilo, torej je bila globoka šestdeset metrov.

Kaj je katastrofo povzročilo, ni bilo nikoli foči donati z gotovostjo. A najznamenitejši veščaki so menili, da je votlino stvoril kemični razkroj, ki jo je napolnil s plini; ti plini so vdrl v rov in so eksplodirali, ko se je tam začelo streljati.

Allan je načeto votlino še ta dan raziskal. Bila je tokava, jedva tisoč metrov dolga, popolnoma suha. Dno in boki je tvorila tista nepoznana, sipka ruda, ki so je zemljelovci nazvali submarinij in ki je v sebi imela dokaj radija.

Rovi so bili urejeni, inženjerji so po progi vozili redno. A delo je stalo.

Allan je objavil naznanilo stavkajočemu delavstvu. Da jim je tri dni časa za premišljevanje; kdor se ne poprime započete dela je odpuščen.

Po maccityskih gruščevinah so se vršili ogromni meetingi. V velikanski gneči se je prerivalo šestdeset tisoč ljudi, govorilo se je hkratu z desetih odrov (železničnih voz).

Neprenehoma so se glasile po začudenem oktrobrskem hladu iste besede: predor — predor — Mac — katastrofa — tri tisoč mož — sindikat, in zopet predor — predor . . .

Predor je pogoltnil tri tisoč oseb in delavske vojske so se ga strašile! Kako lahko bi bili znotraj v žarni globini sami poogleneli ter se zadušili — in kako lahko je mogoče, da se zgodi podobna, nemara celo kaka hujša katastrofa! Smrt jih lahko zatne na še strahotnejši način. Kadar so se spomnili »pekla«, jih je izpreletla groza. Zavladal je množstveni strah. Ta strah je zaneslo v delavišča na Ačorih, Bermudah in v Evropi. Tudi tam je graditev prenehala.

Sindikat je podkupil posamezne voditelje delavstva ter jih pošiljal na govorniške odre.

Podkupljenci so delavstvo nagovarjali, da naj se takoj spet poprime graditve. »Šestdeset tisoč nas je!« so vpili. »Z drugimi gradilji in stranskimi delavišči vred nas je sto osemdeset tisoč! Zma je pred durmi! Kam se bomo deli? Imamo žene in deco. Kdo nam bo dal jesti? Vse mezde na vesoljnem delovnem trgu spravimo na nič pa nas bodo preklinjali!« To je uvideval vsakdo. Kazali so na oduševljenost s katero so se graditve lotili, na dobro razmerje med delavci in sindikatom, na relativno visoke mezde. »V vica« in »v pekl« je marsikdo služil svojih pet, šest dolarjev na dan, ki bi drugač komaj rabili za snažilca črevljev in pometaja cest. Ali je res, ali lažem? Kazali so proti delavskim seljščem in vpili: »Poglejte svoje hiše, svoje vrtove, svoja igrišča. Kopeli imate in čitalnice. Mac vas je počlovečil in deca vam vzrašča snažna in zdrava. Pojdite v Newyork in Chicago, pa vas požro stenice in uši.« Povdarjali so, da se ni pripetila v šestih letih nobena večja nesroča in da ukrene sindikat najboljše varnostne naredbi, da se za drug pot katastrofa preubrani.

Proti temu ni bilo kaj reči, ne! Toda nenadno jih je zopet prevzel strah, pa je na svetu ni bilo besede, ki bi kaj opravila. Večali so in žvižgali in v govornike lučali kamenje in jim kričali v obraz, da so podkupljenci predorskega sindikata.

(Dalje prihodnjič.)

Glavni urednik: Radivoj Rehar.

Odgovorni urednik: Rudolf Ozim.

Mala oznanila.

Higijenična brivnica se vsem priporoča. P. vovrstna postrežba. Vjekoslav Gjurin, Jurčičeva ulica 9. 1850

Pisalne stroje, nove in rabljene, dobavlja American Import Company, Maribor, Koroška c. 24. 1833

Gonilni jermenji iz najboljšega usnja, v vseh idejih širinah, takej dobavne pri Iv. Kravos, Aleksandrova c. 13. telefon interurban 207. 10-1888

Dobro mleko se dobi v mlakarni Ivana Golob, Slovenska ulica 16. 1944 10-2

Zimsko perilo klobuki

1954 10-1

dežni plašči

dežniki, copate, nogavice, rokavice, samoveznice, razno modno in galanterijsko blago v veliki izbiri in najceneje pri

JAKOB LAH, Glavni trg 2.

Seno, slamo, drva, premog, žito, krompir, sadje in druge dozelne pridelke kupuje in prodaja ANDREJ OSET, Maribor, Aleksandrova cesta št. 57. Telefon št. 88. 1328

Vse vrste perila za gospode in dame, kakor

srajce, hlače

pylame opreme za neveste, otroško

perilo, kombinacije itd.

Izdeluje po najnižjih dnevnih cenah

Ljudmila Lackner MARIBOR, Koroška cesta št. 31.

Podpisani naznanjam, da sem otvoril v Slovenski ulici št. 20

trgovino z elektrotehničnimi in tehničnimi predmeti.

Istočasno vabim cenj. občinstvo, da si ogleda mojo bogato zalogo lestencev (lustr) in vsakovrstnih svetilk. 1956 2-1

Za številan obisk se priporočam

IVO MIHORKO

tovarniška zaloga elektrotehničnih in tehničnih predmetov

Maribor, Slovenska ulica 20.

2. decembra 1922

Mala oznanila

Kot srbskohrvatski korespondent išče mesta istrski begunec. Zahtevke skromen, samo da mu je omogočeno življenje.

Dobro ohranjeno moško kolo se takoj prodaja. Falk, Stefanova ulica 2, kolonija. 1957

Soba, prazna ali meblirana, iščeta dva gospoda, če mogoče v bližini gostilne »Pri črnem orlu«. Vpraša se istotam v kuhinji. 1941 2-2

Spalna soba in ostanina na prodaj. — Varašati: Aleksandrova cesta 45, II. nadstropje, vrata 11. 1933 2-1

Večja soba za pisarno (brez mobilij), v sredini mesta, se išče za takoj. Ponudbe s ceno na upravnisho lista pod »Pisarna«. 1956 2-1

Železo vseh vrst

traverze, cement, pločevino, žice in žičnike

po najnižji ceni priporoča

Ivan Koražija,

Maribor, Aleksandrova 23.

Telefon interurban 313.

Telefon interurban 313